

Hulp bij het woordjes leren

Dat een ruime woordenschat van groot belang is, is wel duidelijk geworden uit het voorgaande. De vraag is hoe die woordenschat opgebouwd kan worden. Bij het leren van woorden moet men rekening houden met:

1. de woordfrequentie
2. de woordvorm (klank)
3. de woordbetekenis
4. woordvorm (spelling)

1. De woordfrequentie

Het ligt voor de hand dat de leeropbrengst van hoogfrequente woorden groter zal zijn dan van laagfrequente woorden.

Je hebt meer aan het leren van basiswoorden, omdat die blijkbaar in elke context regelmatig terugkomen.

Vaak worden echter woorden aangeboden in leergangen die laagfrequent zijn.

Meestal zijn het woorden die in een brontekst voorkomen en waarvan het handig is om die betekenis te kennen om de tekst te begrijpen.

In de aanvangfase van het leerproces is de raadmogelijkheid van onbekende woorden immers gering. Eigenlijk zouden die woorden gewoon erbij gegeven moeten worden zonder de leerling ze te laten leren.

Ideaal zou zijn indien de dyslectische leerling zijn inspanningen vooral zou kunnen richten op de hoogfrequente woorden.

Het checken van woordfrequentie

Het zou goed zijn woordleerlijsten te checken op hun frequentie. Dit kan op twee manieren:

1. met woordenboeken die aangeven of een woord tot de basiswoordenschat behoort.

Voorbeelden zijn:

Macmillan ESSENTIAL Dictionary for learners of English, incl. CD-ROM

www.macmillandictionary.com

Cambridge Learner's Dictionary, plus CD-ROM

www.cambridge.org/elt/

2. met een website waarin die woorden kunnen worden ingevoerd en waar met een druk op de knop getoond wordt tot welke frequentiecategorie ze behoren.

<http://language.tiu.ac.jp/flc/tool.html>

<http://www.lex tutor.ca/vp/eng/>

2 De woordvorm (de klank)

De kracht van de dyslectische leerling ligt in gesproken taal. Daar zijn normaal gesproken geen problemen te verwachten.

Het is daarom aan te bevelen eerst de klankvorm van de woorden (de uitspraak) te leren. Voor docenten betekent dit dat ze niet klakkeloos woordjes moeten opgeven maar eerst samen met de klas de te leren woorden moeten doornemen op uitspraak.

Gelukkig zijn er tegenwoordig woordenboeken met cd-roms waarop met een muisklik de uitspraak te horen is. Zie boven.

De meeste leergangen bieden cd-roms aan die speciaal erbij ontwikkeld zijn en waarop ook vaak woorden staan die beluisterd kunnen worden.

Ten slotte zijn er computerprogramma's die schrift-naar-spraakmogelijkheden hebben.

3. De woordbetekenis

Als de uitspraak duidelijk is kan aandacht aan de betekenis worden geschonken.

Wanneer er op een of andere wijze een relatie gelegd kan worden tussen het nieuwe woord met reeds gekende woorden of begrippen kunnen klank en betekenis vervolgens worden opgeslagen in het mentale lexicon.

Het brein slaat pas nieuwe informatie op, indien die informatie een plaats gegeven kan worden.

M.a.w. het moet geen 'losse informatie zijn'.

Vandaar dat het aanbieden van tweetalige losse-woordenlijsten zoals die vroeger in alle leergangen voorkwamen, niet is aan te raden.

Hoe kan die relatie met bekende informatie dan worden gelegd? Daar dienen zich diverse mogelijkheden aan:

a. woorden in context

Woorden worden in betekenisvolle zinnestelsels aangeboden. De zinnestelsels worden zo gekozen dat de betekenis van het bedoelde woord vanzelf duidelijk wordt. Gelukkig gaan steeds meer leergangen hiertoe over.

She left the <i>cage</i> door open and the bird was gone.	<i>kooi</i>
Let's go swimming in <i>the lake</i> .	<i>het meer</i>
I've got <i>more money</i> than you!	<i>meer geld</i>

b. woordcombinaties / idioms

Begrippen worden niet in hun afzonderlijke delen vastgelegd, maar als combinatie van woorden.

to sign a treaty, to post a letter, a gut feeling, be my guest..

c. synoniemen

Het vergelijken van woorden van dezelfde strekking kan heel nuttig zijn.

to show - to demonstrate; a vandal - a thug; feelings - emotions..

d. antoniemen

Het kennen van contrasterende betekenissen kan helpen bij het opslaan van woorden. Ook bij het produceren van taaluitingen (spreken en schrijven) kan het nuttig zijn. Kun je niet meer op het woord *huge* komen, zeg je 'the opposite of *tiny*')

huge - tiny; dead - alive; hot - cold; admit - deny

De laatste twee (synoniemen en antoniemen van woorden laten zoeken en onthouden) zijn in de aanvangsfase van het leerproces nog niet op veel woorden toepasbaar. De gekende woordenschat is daar te klein voor. Later is dit een effectieve manier om de woordenschat uit te breiden.

e. sorteren

Vaak zijn woordlijstjes geconcentreerd rond een thema dat in de brontekst is behandeld. Laat de leerling binnen dat thema een aantal 'labels' bedenken en laat dan rond die labels woorden uit de te leren lijst zoeken. Bijvoorbeeld, het thema was 'Een dagje uit naar Londen.'

Als labels bedenkt de leerling: *sights - transport- shops- clothing - food*. De lijstjes zouden er zo uit kunnen zien:

sights: St. James' Park - British Museum - Nelson's statue - Oxford Street -etc.

transport: train - tube - Underground station - fare - tickets - price ..

shops: Harrods - newsagent - department store - floors - basement - escalator

clothing: riding cap - t-shirt - sneakers - belt - socks..

food: pub - shepherd's pie - pint of bitter - diet coke - vanilla fudge...

4. De woordvorm (de spelling)

Pas als uitspraak en betekenis van het woord vertrouwd zijn, ga je je druk maken om de geschreven vorm. Op deze manier kun je alle aandacht aan die spelling geven.

Woordjes leren met de FLAP-methode is een beproefde methode. Hierbij wordt o.a. gebruikt gemaakt van de kennis die opgedaan is door te werken met het Klank-spellingschrift.

De FLAPmethode

Als je woorden uit je leergang leert, moet je altijd eerst de uitspraak en de betekenis leren. Pas als je weet wat een woord betekent en hoe je het uitspreekt, leer je de spelling. Woordjes leren doe je het beste in stappen. Je kunt daarvoor de FLAP-methode gebruiken.

Stap 1

Leer eerst de *uitspraak* met behulp van een cd of cassettebandje.

Kijk daarbij tegelijk naar het woord: luisteren - nazeggen - Engelse woord aankijken. Je kunt jezelf controleren door de Engelse woorden op te lezen en te luisteren of je de woorden goed uitspreekt.

Bij sommige leergangen zit een cd met de uitspraak van de losse woorden per hoofdstuk. Als dat niet zo is, is het handig om aan je begeleider te vragen de woorden voor je in te (laten) spreken.

Stap 2

Leer de *betekenis*.

In sommige leergangen moet je dat doen met behulp van zinnen, in andere leergangen leer je de woorden in rijtjes waarin de Engelse woorden naast de Nederlandse vertaling staan. Hoe je de woorden ook moet leren, het belangrijkste is dat je de woorden door elkaar kent.

De beste manier om dat te bereiken is de woorden op kaartjes te zetten, met op de ene kant een Engels woord (met eventueel de zin die erbij hoort) en op de andere kant de Nederlandse vertaling.

Door de woorden steeds opnieuw te schudden leer je ze vanzelf door elkaar heen.

De woorden die je kent kun je op een aparte stapel leggen en later voor een proefwerk herhalen.

Als je de woorden denkt te kennen, kun je jezelf controleren met behulp van de opname.

Luister naar de Engelse woorden en zeg de Nederlandse betekenis.

Dat doe je ook met de woorden die je Nederlands-Engels moet kennen.

Je neemt de Nederlandse woorden voor je en zegt de woorden in het Engels.

Controleer jezelf met de opname.

Pas als je de uitspraak en de betekenis kent, leer je de spelling. Dat doe je met behulp van de FLAP-methode uit stap 3 t/m 6.

Stap 3

Geef jezelf eerst een instapdicteeetje. Luister nog een keer naar de woorden en schrijf ze op. Controleer jezelf in je boek. Met de woorden die fout gingen ga je oefenen.

Schrijf op een dwarsliggend vel papier de Nederlandse vertaling van de woorden waarin je fouten maakte.

Maak een kolom langs deze lijst. Kijk de Engelse woorden in je boek goed aan en bedenk het volgende:

- kun je het woord in stukjes verdelen? Is er een stukje dat je al kent? Als dat zo is schrijf je in de kolom: STUKJE.

-ken je een kapstokwoord? Als dat zo is, schrijf je dat in de kolom.

-er een regel in? Als dat zo is, schrijf je REGEL in de kolom.

-kun je een ezelsbrug gebruiken? Als dat zo is, schrijf je EZEL in de kolom.

-als geen van deze vier mogelijkheden lukken, dan onthoud je de lastige letters op een rijtje. In dat geval schrijf je LETTERS in de kolom.

Let op: je kunt per woord meer aanwijzingen vinden!

Stap 4

Je maakt nu een vouw rechts van de kolom.

Achter de vouw schrijf de je Engelse woorden.

Als je aarzelt, maak je gebruik van de aanwijzingen in de kolom.

Controleer jezelf en zet een kruis voor het Nederlandse woord dat je niet goed in het Engels hebt opgeschreven.

Stap 5

Vouw de eerste rij Engelse woorden verticaal weg.

Vouw het blad daarna achter de Engelse woorden zo terug dat ze onzichtbaar zijn.

Schrijf nu alleen achter de aangekruiste woorden de Engelse woorden op.

Stap 6

Controleer en zet opnieuw een kruis voor het Nederlandse woord dat je niet goed had in het Engels.

Stap 7

Als je voor het leren van de betekenis kaartjes hebt gemaakt, dan zoek je de kaartjes op van de woorden met twee of meer kruisjes.

Heb je geen kaartjes gemaakt voor de betekenis, dan zet je nu de Engelse woorden met twee of meer kruisjes op kaartjes met het Nederlandse woord op de achterkant.

Je omcirkelt de moeilijke letters en schrijft onder het woord de aanwijzing(en) die je had opgeschreven bij stap 3.

Stap 8

Doe de kaartjes in een doosje en herhaal ze elke dag. Dat doe je als volgt.

- Lees het woord hardop.

- Kijk goed: trek je vinger langzaam van links naar rechts over het woord. Welke letters heb je omcirkeld? Welke aanwijzingen staan erbij?

- Doe je ogen dicht: maak een foto in je hoofd.

- Schrijf op en controleer.

Stap 9

Overhoor jezelf als volgt:

- Leg de kaart met het Nederlandse woord naar boven. Schrijf het Engelse woord op.

- Vraag iemand het Engelse woord op te lezen en schrijf het op.